

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur

Datum : 14 december 2010
Uw kenmerk : **2011WMC08**
Ons kenmerk : 2010INT265817
Contactpersoon : I. Huisinga
E-mail : inge.huisinga@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2444
Bijlage(n) : -

Onderwerp: erfgoedparels: verdeling industrieel erfgoed 2010

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Op 31 mei 2010 heeft u de notitie “Evaluatie erfgoedparels (2008 en 2009) en beleid 2010 en 2011” vastgesteld. U heeft toen besloten in 2010 2 miljoen beschikbaar te stellen voor 4 restauraties, te weten 2 historische buitenplaatsen en 2 urgente kerkrestauraties. Omdat daarmee de noodsituaties verholpen zijn en het rijk de overige kerkrestauraties kan verhelpen, heeft u ermee ingestemd te stoppen met de categorie kerken. Als nieuwe categorie voor 2010 en verder heeft u ingestemd met historische buitenplaatsen. De subsidiëring van restauraties van industrieel erfgoed is gecontinueerd. Nu ligt de verdeling 2010 van het industrieel erfgoed voor.

Voorgeschiedenis

De CHS is in 2004 beleidsmatig verankerd in het provinciale Streekplan 2005-2015 en in het Cultuurprogramma 2005-2008. In de notitie “uitvoeringsbeleid voor de Cultuurhistorische Hoofdstructuur; CHS-uitvoeringsprogramma 2006 en 2007” is het CHS-beleid vertaald in een (financieel) uitvoeringsprogramma. Een van de beleidslijnen van deze notitie betreft de inzet van provinciale middelen voor een aantal buitengewone monumentale gebouwen of gebouwcomplexen, die belangrijke representanten zijn voor het Utrechtse provinciale erfgoed. In 2007 is hiertoe de notitie erfgoedparels opgesteld. In 2008 is het Besluit Erfgoedparels vastgesteld voor de categorieën kerken, kapellen en industrieel erfgoed. Op 31 mei 2010 heeft u de notitie “Evaluatie erfgoedparels (2008 en 2009) en beleid 2010 en 2011” vastgesteld. In juni 2010 hebben wij het Besluit Erfgoedparels 2010 vastgesteld.

Essentie / samenvatting:

De verdeling industrieel erfgoed 2010:

Het subsidieplafond voor het Industrieel erfgoed bedraagt 1 miljoen euro. Het subsidiepercentage bedraagt ten hoogste 70% met een minimum van € 200.000,- en een maximum van € 700.000,-. De projecten moeten opgenomen zijn in de top 100 van het rapport “20 vensters op het industrieel erfgoed in de provincie Utrecht”. Vóór 15 september konden aanvragen ingediend worden. In totaal zijn 4 aanvragen ingediend voor een bedrag van € 2.125.922,- (zijnde 70% van de subsidiabele kosten):

1. Restauratie plus herbestemming Cereolfabriek in Utrecht (Stichting BOEI). Gevraagd wordt € 700.000,-.
2. Restauratie plus herbestemming dijkhuis en bijgebouwen Jaarsveld (Waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden). Gevraagd wordt € 356.521,-.

3. Restauratie plus herbestemming Teijlingensgemaal (Stichting Teijlingensgemaal). Gevraagd wordt € 545.000,-.
4. Renovatie van de Goejanverwellesluis in Oudewater (Waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden). Gevraagd wordt € 580.922,-.

Alle 4 de projecten zijn opgenomen in de top 100 van het rapport "20 vensters op het industrieel erfgoed in de provincie Utrecht".

De bepaling van de rangorde vindt plaats door te toetsen welke aanvraag het meest passend is binnen de het Besluit Erfgoedparels 2010. Op basis van de criteria is de volgende prioritering vastgesteld:

1. Het voormalig Cereolcomplex in Utrecht: het betreft de restauratie van een bijzonder industrieel monument: de rijksbeschermd Stichtse Olie- en Lijnkoekenfabriek. De Utrechtse architect G. Ebbers ontwierp het hoofdgebouw in 1906 in baksteen voorzien van kasteelachtige elementen. De naastgelegen witte betonnen silo dateert uit 1932.

Motivatie:

Het Cereolcomplex is van algemeen cultuurhistorisch belang vanwege de cultuurhistorische waarde als functioneel onderdeel van een karakteristiek fabriekscomplex uit het eerste decennium van de 20ste eeuw. Het complex heeft grote architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een fabriek uitgevoerd naar een evenwichtig ontwerp geïnspireerd op de Franse "chateaux industrieel" met een zorgvuldige detaillering uit het begin van de 20ste eeuw. Het gebouw is een landmark in haar omgeving, als onderdeel van het industriële landschap langs het kanaal. Het betreft één van de weinige gave complexen die herinneren aan de industriële geschiedenis van Utrecht. Het betreft, zeker na de brand in 2008, een urgente restauratie. Het gebouw verkeert in zeer slechte staat. De muren van het hoofdgebouw worden door middel van gestapelde containers overeind gehouden. De gemeente ziet nu, na 8 jaar, de mogelijkheid om dit bouwproject, bestaande uit de restauratie van het historisch fabriekscomplex en de bouw van een aantal nieuwbouwwoningen, te realiseren. Op basis van de criteria uit het Besluit erfgoedparels provincie Utrecht 2010 is deze restauratie het meest passend en wordt 1^e prioriteit gegeven aan deze restauratie.

2. Dijkhuis en bijgebouwen Jaarsveld: Aan de Lekdijk gelegen complex in 1903/1904 gebouwd in opdracht van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Benedendams. Het complex bestaat uit een dijkhuis, dijkmagazijn, wachthuis, paardenstal en woonhuis. Het dijkhuis is ontworpen in neo-renaïssancestijl door architect J.F. Klinkhamer (architect van o.a. Hoofdgebouw II van de NS in Utrecht). Het Hoogheemraadschap wil het rijksbeschermd dijkhuis en dijkmagazijn restaureren en er de volgende functies aan geven: Dijkpost, museum over de geschiedenis van het waterschap, bezoekerscentrum gerund door vrijwilligers en oplaadpunt voor elektrische fietsen. De vergaderzaal in het dijkhuis krijgt een ruimer gebruik (verhuur voor vergaderingen en diners etc.).

Motivatie:

Het gebied rond Lopik, het Veenweidegebied, is een vrij nat gebied met veel waterstaatkundige werken. Industrieel erfgoed dat bepalend is voor de identiteit van dit gebied zijn: gemalen, sluisen en dijkhuizen. Dit is er één van.

Het dijkhuisensemble is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als karakteristiek voorbeeld van een polderhuis met bijgebouwen van omstreeks 1900. Het ensemble is bovendien van belang als uiting van de bestuurlijke geschiedenis van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Benedendams en IJsseldam en maakt deel uit van de geschiedenis van de waterbeheersing.

Het heeft ensemblewaarde door de beeldbepalende ligging aan de Lekdijk.

Op basis van de criteria uit het Besluit erfgoedparels provincie Utrecht 2010 wordt 2^e prioriteit gegeven aan deze restauratie.

Afwijzen:

De nrs 3 en 4 waren, ondanks herhaald verzoek van afd. SEI, op peildatum 15 september niet compleet. Bij het Teijlingensgemaal ontbreekt een groot aantal onderdelen, zoals de monumentenvergunning, een bestek en begroting. Bij de Goejanverwellesluis ontbreekt de

monumentenvergunning. De RCE geeft aan grote moeite met dit laatste project te hebben omdat bij de "restauratie" ook monumentale onderdelen verdwijnen. Deze 2 projecten worden afgewezen omdat de stukken niet compleet zijn en omdat het subsidieplafond bereikt is. Stichting Teijlingensgemaal heeft inmiddels aangegeven voor 2011 een (complete) aanvraag te gaan indienen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

1. Door het openstellen van een subsidieregeling voor het industrieel erfgoed kan met behulp van substantiële provinciale bijdragen een aantal markante monumentale gebouwen in deze categorie behouden blijven.
2. Door te investeren in buitengewoon monumentale gebouwen, die representanten zijn voor het Utrechtse provinciale erfgoed, wordt het cultureel erfgoed van de provincie Utrecht zichtbaar en herkenbaar gemaakt.

Financiële consequenties

Via de VJN 2009 is 3 mln. euro (per jaar) in 2010 en 2011 beschikbaar gesteld in het kader van de versnellingsagenda. Van dit bedrag is middels een breed gedragen amendement 2 miljoen subsidie verleend aan de restauratie van kasteel Amerongen.

In het Investeringsfonds Provinciaal Erfgoed is voor 2010 en 2011 € 6.273.339,- beschikbaar. In 2010 is 3 miljoen aangewend:

Industrieel erfgoed:	1 miljoen
Historische buitenplaatsen:	0.9 miljoen
2 urgente kerkrestauraties:	1.1 miljoen

Voor de erfgoedparels 2011 is € 3.273.339,- beschikbaar, waarvan 1 miljoen via het Besluit Erfgoedparels Industrieel Erfgoed.

Vervolgprocedure/voortgang

Tot en met 2011 zijn middelen voor het fonds erfgoedparels begroot. Voor de verdere jaren vindt afweging plaats in het kader van het nieuwe collegeprogramma.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennismemen van de verdeling erfgoedparels 2010.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma